

РОЗДІЛ 5 ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО

УДК 81'25

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.21.2.30>

ЕКСТРАЛІНГВАЛЬНІ ТРУДНОЩІ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ГРАМАТИЧНИХ, ЛЕКСИЧНИХ ТА СТИЛІСТИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

EXTRA-LINGUISTIC DIFFICULTIES IN TRANSLATING GRAMMATICAL, LEXICAL, AND STYLISTIC ENGLISH LANGUAGE TRANSFORMATIONS

Ботвин Т.М.,*orcid.org/0000-0001-8590-8664*

доктор філософії,

*доцент кафедри іноземних мов та перекладознавства
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності***Пилипець О.В.,***orcid.org/0000-0002-6083-3325**старший викладач кафедри іноземних мов та перекладознавства
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності***Бортник Н.П.,***orcid.org/0000-0003-1794-2793*

доктор юридичних наук,

*професор кафедри адміністративного та конституційного права факультету морського права
Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова*

У статті досліджується питання впливу позамовних чинників на переклад, зокрема, на рівні лексики, граматики та стилістики. Мова як вираження духу нації постійно перебуває в центрі технологічних інновацій. Водночас вона є поштовхом до рушійних змін у суспільстві, оскільки оновлює не відомі досі простори, проблеми та ін. Відтак адекватний переклад повинен враховувати власне мовні та немовні фактори для повноти передачі змісту. Для аналізу ми використали фрагменти з інавгураційного слова Д. Трампа як зразок політичного дискурсу. Також на матеріалі виділених уривків з художнього тексту, життєпису відомих політичних діячів проаналізовано застосування перекладацьких трансформацій. Названо низку екстралінгвальних факторів: суспільно-політичних, культурних, економічних, соціально-психологічних, науково-технічних, а також безпосередньо ті, що виникають протягом конкретного мовного акту, зокрема: оточення; не-/офіційність; не-/підготовленість до мовленнєвої ситуації та здійснення перекладу; не-/обмеженість регламенту часу. Також можна додати такі характеристики: стать, вік, поінформованість мовців, їхній психологічний стан, увагу, темперамент, ерудицію, пам'ять, рівень виховання та ідеологію. Відзначено групи національно маркованої лексики, що становлять труднощі у перекладацькій діяльності внаслідок вагомого впливу екстралінгвальних чинників. Подано визначення терміну трансформації, але водночас вказано, що дефініція поняття перебуває у полі наукових дискусій. З'ясовано основні групи трансформацій: лексичні -- транслітерація, транскрипція, калька, конкретизація, узагальнення, модуляція; граматичні -- розбиття, дослівний переклад, інтеграція, перебудова (заміна); стилістичні -- логізація, експресивація, модернізація, архаїзація. Перспектива майбутніх досліджень вбачається у вивченні та аналізі названих груп перекладацьких трансформацій, а також синтаксичних із врахуванням позамовних факторів на прикладі різних типів дискурсу, особливо під час усного синхронного перекладу, де роль екстралінгвальних чинників зростає.

Ключові слова: позамовні чинники, перекладацькі трансформації, художній переклад, національно маркована лексика.

The article examines the influence of extralinguistic factors on translation, in particular, at the level of vocabulary, grammar and stylistics. Language as an expression of the nation's spirit is constantly at the center of technological innovation. At the same time, it is an impetus for driving changes in society, as it renews hitherto unknown spaces, problems, etc. Therefore, adequate translation must take into account the actual linguistic and non-linguistic factors for the completeness of the transmission of content. For analysis, we used excerpts from Trump's inaugural speech as a model of political discourse. The use of translation transformations is also analyzed on the basis of selected excerpts from literary texts, biographies of prominent politicians. A number of extralingual factors are named: socio-political, cultural, economic, socio-psychological, scientific and technical, as well as directly those that arise during a particular language act, in particular: environment; non- / formality; unprepared / preparedness for speech situation and translation; non- / limited time regulations. You can also add the following characteristics: gender, age, awareness of speakers, their psychological state, atten-

tion, temperament, erudition, memory, level of education and ideology. Groups of nationally marked vocabulary that pose difficulties in translation due to the significant influence of extralingual factors are noted. The definition of the term of transformation is given, but at the same time it is indicated that the definition of the concept is in the field of scientific discussions. The main groups of transformations are clarified: lexical – transliteration, transcription, tracing, concretization, generalization, modulation; grammatical – literal translation, division, integration, restructuring (replacement); stylistic – logicization, expression, modernization, archaization. Prospects for future research are seen in the study and analysis of these groups of translation transformations, as well as syntactic, taking into account non-linguistic factors on the example of different types of discourse, especially in simultaneous interpretation, where the role of extralingual factors increases.

Key words: extralinguistic factors, translation transformations, literary translation, nationally marked vocabulary.

Постановка проблеми. Міжкультурне спілкування, обмін науковими та мистецькими досягненнями, цінним досвідом – ці характеристики, що так притаманні суспільству ХХІ ст. в добу цифровізації. Пришвидшені темпи інформатизації вимагають швидкого і правильного реагування на виклики сьогодення у час глобалізації. Конкурентноспроможність на ринку праці вимагає володіння мінімум однієї іноземної мови (в пріоритеті, англійська) для ефективної комунікації та зростання добробуту. Перекладознавство як одна з філологічних галузей набуває стрімкого розвитку з другої половини ХХ ст., коли зростають крос-культурні зв'язки. Відтак, виникають нові не вивчені досі лакуни, які вимагають наукової експлікації. Однією з таких проблем є питання позамовних чинників під час перекладу, зокрема на рівні лексики, граматики, стилістики. Якщо першопочатковою проблемою перекладу було якомога точніше передавання смислу денотату навколишнього середовища, то згодом для якісного міжмовного спілкування необхідні потужні фонові знання про культуру, менталітет, історію нації. Свої корективи і вимоги вносить також і вік мовців, місце спілкування, сфера інтересів, мета комунікації, зрештою рівень володіння вихідною і цільовою мовами. Потім сфера питань поширилась і до когнітивістики, і до нейропсихології для з'ясування механізмів мовлення і думання. Власне, названі вище чинники (також інші) складають екстралінгвальні труднощі під час перекладу, які потребують наукового обґрунтування та пояснення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Перекладознавчі студії зосереджені на вивченні та вдосконаленні існуючих класифікацій засобів для передачі смислу з вихідної до цільової мови на прикладі художніх текстів у працях М. Бондара, Г. Добросклонської, Ю. Ковалюка, Т. Тупиці, Я. Бойка, М. Яшиної, Р. Зорівчак, М. Кочергана, Д. Томахіна, І. Голубовської, Т. Іванкової, В. Ощепкової [12, с. 64]. Кінематографічний дискурс стає предметом наукового аналізу у дослідженнях О. Ісаєнко, Т. Красової та ін. [15, с. 77]. Важливість позамовних факторів під час перекладу науково-технічних текстів

розглянуто у праці А. Бовта [1], стилістичну зумовленість перекладу медичного тексту актуалізовано у студії Т. Савіча [17]. Коротко про вплив екстралінгвальних чинників під час усного перекладу написано у статті С. Скрильника [18]. Однак у названих та інших перекладознавчих студіях не актуалізовано вагомість впливу позамовних чинників на вибір відповідних граматичних, лексичних та стилістичних трансформацій.

Постановка завдання. Звідси метою дослідження є вивчення і аналіз застосування граматичних, стилістичних та лексичних трансформацій, враховуючи роль екстралінгвальних чинників.

Виклад основного матеріалу. Мова перебуває в тісному контакті з життям соціуму, репрезентуючи його політичне, соціальне, культурне становище. Періодично вона збагачується новими термінами, поняттями, що відображають особливості певного народу. В енциклопедії «Українська мова» зазначається, що мова і суспільство – цілісне поєднання двох явищ, що пов'язані у відношенні як часткове й загальне. Це невід'ємна сторона і одна з обов'язкових ознак соціальної системи в її постійному функціонуванні. Найбільш типовим видом соціуму є народ, етнос, а мова – це його найтипівіша ознака і найважливіший спосіб комунікації, що обслуговує суспільство в усіх сферах діяльності людини. [16, с. 356]. Звідси, можна простежити зв'язок між етапами розвитку мови та певного соціуму, нації. Відбувається двосторонній обмін, безкінечний процес мово- і державотворення.

Науковці виділяють низку екстралінгвальних факторів: суспільно-політичних, культурних, економічних, соціально-психологічних, науково-технічних тощо, що сукупно творять потужний лінгвістичний рушій для оновлення та перетворень у мові на різних її рівнях. Позамова дійсність по-різному впливає на структурні мовні одиниці, що зауважили українські вчені ще в 20-х – 30-х рр. минулого століття, сконцентрувавшись на вивченні вияву соціального в лексиці. Ще М. Гладкий 1927 р. у статті «Стабілізація української мови» писав, що процес заміни старих слів на нові, що виникають внаслідок змін у поточному житті народу, особливо помітний

під час змін державотворчого апарату, побуту громадян [5, с. 70]. Згодом схожу думку висловив і Л. Булаховський [2, с. 52].

Оскільки мова йде про переклад, то вказані вище проблеми ускладнюються ще й аспектами перекладу, вносячи свої корективи. Так, велика кількість екстралінгвістичних факторів можуть заплутати не лише мовця, але й перекладача, що виступає посередником у міжмовній комунікації. Вплив позамовних чинників особливо очевидний в усному перекладі, адже тут крім названих вище суспільних факторів, додаються чинники конкретної мовленнєвої ситуації. Так, довгі паузи, мовчання, міміка, сміх, експресивна жестикуляція співбесідника викликають непорозуміння обох сторін мовного ланцюга чи заплутують перекладача [10]. Крім таких суб'єктивних причин, існують об'єктивні екстралінгвістичні фактори спілкування: оточення; не-/офіційність; не-/підготовленість до мовленнєвої ситуації та здійснення перекладу; не-/обмеженість регламенту часу. Також можна додати такі характеристики: стать, вік, поінформованість мовців, їхній психологічний стан, увагу, темперамент, ерудицію, пам'ять, рівень виховання та ідеологію [7, с. 83].

Відтак, названі культурологічні, політичні, соціальні та чинники, що виникають у кожній конкретній мовленнєвій ситуації накладають свій відбиток на процес і якість перекладу, що віддзеркалюється у доборі відповідних граматичних, лексичних та стилістичних перекладацьких трансформацій. Термін «перекладацька трансформація» широко застосовується у практиці перекладачів, однак однастайності щодо його дефініції немає й досі. На думку науковців, термін «трансформація» пов'язаний з розвитком трансформаційної граматики, яка вивчає особливості синтаксичних структур з однаковим планом змісту, але різним планом вираження. Питання визначення перекладацьких трансформацій може вирішитись згідно з вихідними принципами певної теорії [12, с. 143].

Однією з перших згадок щодо класифікацій стратегій перекладу була типологія німецького лінгвіста Ганса П. Крінгса. Згодом її вдосконалив філософ Ф. Шлейєрмахер, виділивши два основні види перекладу: віднесення автора до читача і навпаки [24, р. 468-488]. Однак для досягнення адекватного розуміння тексту (усного чи письмового) оригінальної мови до цільової важливо не лише переклад основної суті дискурсу, але й передача культурних цінностей, особливостей менталітету вихідної (в нашому випадку – англійської) мови. На таку особливість вперше звернув увагу

вчений Л. Венуті, запропонувавши дві основні тактики перекладу: *foreignization* («форенізація») та *domestication* («доместикація»). Власне, вплив екстралінгвальних чинників для цієї класифікації є визначальним, що свідчить про важливість цього фактора. Доместикація є частковим пристосуванням іншомовного тексту до культури мови перекладу, а форенізація – яскраве вираження національних особливостей для виявлення мовних та ментальних рис іншомовного тексту [25, р. 126]. Такі культурні концепти згодом отримали визначення «культурно-маркована лексика» [13, с. 65].

Адекватний переклад подекуди потребує реалізації кількох перекладацьких трансформацій, що становить більшу частину прийомів у процесі перекладу. На сьогодні у перекладознавстві гостро стоїть питання класифікації трансформацій, створення їх типології. Так, лінгвісти пропонують їх розрізняти відповідно до характеру відхилень від міжмовних відповідностей, таким чином виділяючи морфологічні (заміна категоріальної форми); синтаксичні (заміна синтаксичної ролі слів числосполучень); стилістичні (видозміна стилістичного забарвлення фрагмента тексту); семантичні – видозміни у змісті; змішані (лексико-семантичні і синтаксично-морфологічні перетворення) [14, с. 78].

Однією з найдосконаліших вважається типологія перекладацьких трансформацій В. Комісарова, за якою розрізняють лексичні, граматичні, лексико-граматичні трансформації. До лексичних перетворень належать такі модифікації: транслітерація (передача іноземного слова засобами алфавіту цільової мови), транскрипція (вимова іноземного слова, репрезентованого буквами), калькування (нова одиниця слова). До групи лексико-семантичних перетворень зараховують: конкретизація (детальний опис певного поняття чи явища); узагальнення (поєднання одиниць / слів, замінені загальнішим поняттям); модуляція (логічне припущення про перекладувану одиницю, що дозволяє сформулювати значення і зробити висновки аналізованих слів). До граматичних відносять такі модифікації: дослівний переклад (синтаксична будова речення); перебудова (зміна простого речення на складне чи складене); інтеграція (два речення або більше, перекладені як одне); граматична заміна (модифікація граматичних структур на конструкції) [10, 1990: 57]. Інколи необхідно застосовувати трансформації в комплексі, зокрема лексико-граматичні перетворення: 1) антонімічний переклад, 2) пояснювальний 3) компенсація. До стилістичних перекладацьких

перетворень зараховують експресивацію, модернізацію, логізацію, архаїзацію[9].

Дискурс політичного істеблішменту провідних країн світу стає матеріалом для наукового аналізу, оскільки тут позамовні чинники відіграють мегаважливу роль. Відповідно до однієї з останніх класифікацій національно маркованої лексики саме реалії суспільно-політичного життя є однією з груп лексики, що становить труднощі у процесі перекладу [20]. Іншими групами слів, де вплив екстралінгвістичних факторів відіграє ключову роль і звідси виникають труднощі під час перекладу є слова-етнографізми, географічні назви, військового зброя і звання, міри і гроші різних народів світу[4, с. 18-93].

Для аналізу візьмемо славнозвісну інавгураційну промову президента США Д. Трампа, виголошену 20 січня 2017 року у Вашингтоні[8]. Як класичний взірць політичного дискурсу певної країни її неможливо точно збагнути без наявності глибоких фонових знань про культуру, менталітет, традиції, історію країни.

Chief Justice Roberts, President Carter, President Clinton, President Bush, President Obama, **fellow Americans**, and people of the world: thank you. We, the citizens of America, are now joined **in a great national effort to rebuild** our country and restore its promise for all of our people. Together we will determine the course of America, and the world, for many, many years **to come. We will face challenges. We will confront hardships, but we will get the job done.** [8]. В аналізованому уривку ми виділили граматичні, лексичні та стилістичні трансформації, до яких вдається переклад для досягнення адекватності перекладу. Вже з початку звернення до лекторату новообраний очільник Штатів звертається до конкретних осіб *Chief Justice Roberts, President Carter, President Clinton, President Bush, President Obama*. Це високопосадовці та попередні керівники країни. Дослівний переклад не викликає труднощів, однак без знання, бодай елементарного, історії США не зрозуміємо, до кого промовляє президент. *Fellow Americans* – дорогі співвітчизники (стилістична трансформація -- логізація); *in a great national effort to rebuild* – і зробили роботу з відновлення (перекладач використовує лексичну модифікацію -- конкретизацію); *to come* – (зміни на лексичному рівні – опущення); *We will face challenges. We will confront hardships, but we will get the job done* – Ми будемо стикатися з викликами і з тяготами, але ми все зробимо (граматична трансформація -- перебудова).

Every four years, we gather on these steps to carry out the **orderly and peaceful** transfer of power, **and**

we are grateful to President Obama and First Lady Michelle Obama for their gracious aid throughout this transition. They have been magnificent. Thank you. [8]. У виділеному уривку варто наголосити на застосуванні лексичної трансформації опущення у випадку *orderly and peaceful* зі значенням «мирно» та стилістично-граматичній видозміні перебудові конструкції... *power, and we are grateful...* – ... владу. І ми вдячні...

What truly matters is not which party controls our government, but whether our government is controlled by the people. January 20th, 2017 will be remembered as the day the people became the rulers of this **nation** again. The forgotten men and women of our country, **will be forgotten no longer.** Everyone is listening to you now. **You came by the tens of millions to become part of a historic movement, the likes of which the world has never seen before.** At the center of this movement is a **crucial** conviction: that a nation exists to serve its **citizens**[8]. У виділеному прикінцевому фрагменті перекладач вдається до використання лексичної заміни слова *nation* синонімом «країна»; *will be forgotten no longer* – використання граматичної трансформації перебудови «не будуть більше забутими»; *You came by the tens of millions to become part of a historic movement, the likes of which the world has never seen before.* – «Ви приїхали, аби стати частиною історичного руху. Цього світ ніколи не бачив раніше». Під час перекладу застосовано стилістичну трансформацію опущення та граматичну перебудова; *crucial* – опущення (лексична видозміна); *citizens* – собі (стилістичний перекладацький прийом логізація).

Аналізовані фрагменти із інавгураційної промови Д. Трампа розкривають важливість наявності попереднього знання для правильного використання граматичних, лексичних та стилістичних трансформацій під час перекладу.

Свої вимоги задає також художній стиль, зокрема, а таких аспектах, як семантичний компонент тексту, комунікативний ефект, стилістична специфіка, предметний зміст, синтаксичні структури [21;3]. Для аналізу візьмемо окремі вибрані фрагменти роману Колма Тойбіна «Будинок імен» [23], і переклад на українську мову, зробленого О. Тільною [19].

When he asked me finally if there was nothing I could do, if I really knew nothing, I hesitated [23, p. 47]. – *І коли він врешті-решт поцікавився, чи дійсно я нічого не знаю, чи можливо, могла б я якось вплинути чи щось вдіяти для порятунку його внука, я завагалася* [19 с. 63].

Перекладач вдається до лексичної трансформації конкретизації.

'Old savagery, old attacks, times when men behaved like wolves' [23, p. 22]. – *Давня жорстокість, давні дикунські напади, часи коли люди поводитися, як вовки* [19, с. 23]. Для досягнення адекватності перекладу автор використовує лексичну видозміну генералізацію.

Інколи зі стилістичною метою чи для розуміння суті написаного і бажанні перекладача передати семантичний відтінок читачеві застосовуються прийоми лексичного додавання

When Orestes was asleep, I asked that he be moved, as usual, to his own small chamber.' [23, p. 50]. – *Коли Орест заснув я попросила, щоб його, як завжди, віднесли до особистого невеличкого покою* [19, с. 69].

'And all I can do is thank the gods that we at least are safe' [23, p. 161]. – *І тепер я тільки можу висловити свою безмежну вдячність богам за те, що ми нарешті опинилися в безпеці* [19, с. 237].

чи опущення:

'As Cassandra continued to speak, her tone became more and more strident and demanding' [23, p. 55]. – *Але Кассандра продовжувала говорити, в її тоні з'являлося дедалі більше вимогливих нот* [19, с. 78].

Якщо у тексті художньої літератури перекладач використовує різні перекладацькі трансформації дуже часто зі стилістичною конотацією, то коли мова йде про переклад життєпису видатних державних діячів, політиків необхідні глибокі фонові знання.

Elizabeth II presided over her first investiture . *Єлизавета II приступила до першої своєї церемонії нагородження інвеститури*[22, р. 228]. Тут

автор використовує прийом описового перекладу перш за все з метою пояснення не відомої українцям церемонії інвеститури, яка в умовах англійської культури цілком звична.

Margaret Thatcher's decisiveness in prosecuting the Falklands War greatly enhanced her image as "the Iron Lady"[22, p. 310]. *Твердість, проявлена Маргарет Тетчер в ході Фолклендської кампанії, сильно зміцнила її образ "залізної леді"*. Перекладач застосовує стратегію калькування відомого фразеологізму міжнародного значення, але інкультуруючи до реалій англійської історії.

Висновки. Перекладацькі трансформації на різних рівнях мови застосовуються з метою передачі адекватного смислу тексту – усного чи письмового. Таким чином, можна зробити висновок, що вибір певного прийому під час перекладу залежить від лінгвістичних та екстралінгвістичних чинників. Часом останні мають вирішальне значення. До них відносяться відмінності мов оригіналу та перекладу, культурна специфіка тексту, стилістичні особливості текстів оригіналу та перекладу, характерні риси мовних та мовленнєвих норм даних мов та власний стиль автора тексту оригіналу. Відтак, на зразках із політичного та художнього дискурсу продемонстровано залежність застосування перекладацьких модифікацій від позамовних чинників. Відтак, переклад – це складний процес, який вимагає не лише чудового знання мови а й значної культурологічної компетентності, в нашому випадку фонові знання англійської ментальності та історії. Майбутні наукові пошуки можливі у сфері вивчення застосування перекладацьких трансформацій на прикладах текстів із національно маркованою лексикою, де роль позамовних факторів є істотною.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бовт А. Особливості перекладу науково-технічних текстів (на прикладі наукових статей у галузі залізничного транспорту). *Актуальні питання гуманітарних наук. Серія: Мовознавство. Літературознавство*. 2020. Вип. 28 Т. 1. С. 23-29. doi: <https://doi.org/10.24919/2308-4863.1/28.208518>
2. Булаховський Л. А. Соціальна природа мови. *Радянська освіта*. 1928, № 1, С. 47–56.
3. Висоцька Г. В., Мерквіладзе С. Лексико-семантична граматики-синтаксичні засоби досягнення еквівалентності під час перекладу художніх текстів. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2020. Вип. 31 (70). Т. 14, С. 82-88.
4. Влахов С., Флорин С. Непереводимое в переводе. Москва: Международные отношения, 1980. 343 с.
5. Гладкий М. Стабілізація української мови. *Життя й революція*. 1927. № 4. С. 70 – 78.
6. Думчак І. М., Шемерлюк С. В. Мовні трансформації при перекладі англійської прози українською мовою (на матеріалі роману Колма Тойбіна «Будинок Імен»). *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. 2020. № 10 (78). С. 156–159. doi: 10.25264/2519-2558-2020-10(78)-156-159
7. Інавгураційна промова Трампа: «Нас захистить Господь». URL: <https://www.dw.com/uk/інавгураційна-промова-трампа-нас-захистить-господь/a-37216930>
8. Калита А. А., Лазуренко Д. А. Роль перекладацьких трансформацій у перекладі англійських науково-технічних текстів українською мовою. *Молодий вчений*. 2018. № 11 (63). С. 317-322.
9. Комиссаров В. Н. Теория перевода (Лингвистические аспекты). Москва: Высшая школа, 1990. 253 с.
10. Кузин Ф. А. Культура делового общения: практическое пособие. Москва: Визв-89, 2000. 105 с

11. Кулемина К. В. Основные виды переводческих трансформаций. *Вестник АГТУ*, 2017. Вып. 5. С. 143–146.
12. Куліш В.С., Гарах О.М. Труднощі перекладу культурно маркованої лексики. *Молодий вчений*. 2020, № 12 (88). С. 64-69. doi: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-12-88-14>
13. Латышев Л. К. Технология перевода. Москва : Академия, 2005. 317 с.
14. Іграк К. Ю., Коломієць І. В. Вплив екстралінгвістичних характеристик мовлення на процес двостороннього послідовного перекладу. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: Лінгвістичні науки*, 2018. № 26, С. 81-89. DOI: <https://doi.org/10.24195/2616-5317-2018-26-10>
15. Руда А. В. Лексико-граматичні трансформації під час перекладу розмовної лексики англомовного кінодикурсу. *Науковий журнал Львівського державного університету безпеки життєдіяльності «Львівський філологічний часопис»*. 2020, № 7, С. 77-82. doi: <https://doi.org/10.32447/2663-340x-2020-7.13>
16. Русанівський В. М. Українська мова: енциклопедія. Українська енциклопедія, 2004. Київ : Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
17. Савіч Т. Лінгвопрагматичний аспект перекладу англомовних телесеріалів медичної спрямованості українською мовою. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського : Лінгвістичні науки* : зб. наук. Праць. 2020, № 31, С. 342-359. DOI: <https://doi.org/10.24195/2616-5317-2020-31-22>
18. Скрильник С. В. Вплив екстралінгвальних чинників на фактор концентрації в усному синхронному перекладі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2017, № 28, С. 202-205. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2017_28_53.
19. Тільна О. А. Будинок імен. Роман/ Пер. з англ. Харків: Фабула, 2018. 310 с.
20. Goodspeed E.J. Problems of New Testament Translation. Chicago, Univ. Chicago Press, 2015. 180 p.
21. Nida E., Taber C. R. The Theory and Practice of Translation. Leiden : Brill, 1982. 218 p
22. Smith S.B. Elizabeth the Queen: The Life of a Modern Monarch. New York: Random House, 2012. 505 p.
23. Toibin C. House of Names. Ebooks: Online Reader. URL: <https://libro.eb20.net/Reader/rdr.aspx?b=2616972>, 2017.
24. Venuti L. Translation, community, utopia. *The Translation Studies Reader* / Ed. by Lawrence Venuti. Taylor & Francis, 2004. Pp. 468–488.
25. Venuti L. The Translator's Invisibility: A History of Translation. London & New York : Routledge, 1995. 353 p.

УДК 81'25

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.21.2.31>

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ СТВЕРДЖУВАЛЬНИХ МАРКЕРІВ (ЯК ОДИН ЗІ СКЛАДНИКІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ)

PROBLEMS OF TRANSLATION OF AFFIRMATIVE MARKERS (AS ONE OF THE COMPONENTS OF STUDENTS' STUDYING)

Гурко О.В.,
orcid.org/0000-0002-2839-2400
доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Стирнік Н.С.,
orcid.org/0000-0002-5044-3120
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

У статті описано основні труднощі, які пов'язані з вивченням перекладацької еквівалентності та новітніх аспектів перекладу художніх текстів. Обґрунтовано потребу студіювання явища згоди в діалогічній єдності у функції реактивного акту. З'ясовано, що через певну відмінність у системах мов оригіналу та перекладу нерідко виникають деякі невідповідності, що вможлиблює неправильне розуміння результату перекладацької діяльності і як наслідок еквівалентність та адекватність зазнають змін. У межах дослідження розглянуто ймовірні варіанти типових невідповідностей, репрезентованих на матеріалі англійської художньої літератури різних періодів та її українськомовного